

CEZAR FLORIN COCUZ

Slujba Sfântului Cuvios Neofit Zăvorâtul



Traducere din limba greacă:

Laura Enache

Componere cântări:

Cezar Florin Cocuz

Lucrare tipărită cu binecuvântarea

Înaltpreasfințitului

TEOFAN

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Editura DOXOLOGIA
Iași, 2016

Prefață

Sfântul Neofit Zăvorâtul s-a născut în anul 1134 în Lefkara, din regiunea Larnaka din insula Cipru. La vîrsta de 18 ani a părăsit lumea și nunta pe care i-o pregătiseră părinții lui și a plecat la Mănăstirea Sfântului Ioan Gură de Aur din Koutsouventi de la poalele Muntelui Pentadactil cu scopul de a deveni monah.

La mănăstirea Sfântului Ioan a învățat alfabetul, pe care, în momentul plecării din lume nu-l știa. A învățat să scrie și să citească singur și apoi a învățat pe de rost toată Psaltirea. A făcut un timp ascultare la viile mănăstirii, după care a fost rânduit eclesiarh. În această din urmă ascultare intra în contact cu multă lume, lucru care îi displăcea. De aceea, după șapte ani petrecuți în această mănăstire, s-a hotărât să plece în căutarea unui loc mai liniștit.

A ales Sfintele Locuri, pe care le-a și vizitat, s-a închinat la Sfântul Mormânt, dar negăsind un loc potrivit pentru ascea pe care o dorea, s-a întors în Cipru, cu scopul de a se îmbarca într-o corabie pentru a se duce în muntele Latrous din Asia Mică. Dar în port are o ispită din care a înțeles că nu este voia lui Dumnezeu să părăsească insula Cipru. Niște funcționari ai statului l-au luat drept răufăcător și l-au închis noaptea în temniță, confiscându-i puținii bani pe care-i avea pregătiți pentru călătorie. A fost eliberat de niște cunoșcuți și odată ieșit din temniță s-a îndreptat spre Melissobouno (Muntele albinelor), care se află la nord-vest de Pafos. Aici a găsit o pește-

ră mică unde a rămas pentru patru luni ca să se asigure că locul era liniștit.

După ce s-a convins că locul nu era frecventat, s-a stabilit definitiv în peșteră pe care a numit-o Enklistra (adică zăvorniță) pe care o afierosește Sfintei Cruci. Mai târziu a mărit peștera și a despărțit-o în mai multe încăperi, în biserică, trapeză și chilie, încăperi pe care le-a pictat cu fresce minunate.

Faima sfînteniei lui Neofit s-a răspândit în toate zonele Ciprului, închinători de pretutindeni venind la Enklistra Sfântului. Cuviosul nu a plecat niciodată din peștera lui, iar când încchinătorii s-au înmulțit, s-a mutat într-o peșteră de mai sus și de acolo îi sfătuia pe credincioși.

În ciuda faptului că nu și-a părăsit peștera, avea o imagine completă a evenimentelor epocii lui pe care le-a și descris în scriurile sale. Informațiile lui sunt exacte și semnificative, ceea ce îl situează printre istoricii importanți ai vremii sale. Printre altele, ne informează despre căderea Ierusalimului în mâinile armatei lui Saladin, în 1187, deplângere căderea Constantinopolului sub franci în 1204, trăiește și suferă de pe urma tiranului Isaac Comnenul și este martor la predarea Ciprului lui Richard Inimă de Leu, la vânzarea Ciprului Naiților și Lousignan-ilor și la începutul Francocrației în Cipru.

Adevărat anahoret și monah, model pentru toți monahii, Sfântul Neofit a trăit timp de 60 de ani în peștera lui, unde a scris multe lucrări ermineutice la Sfânta Scriptură, rânduieli tipiconale pentru corecta funcționare a mănăstirilor, lucrări istorice, panegirice (cuvinte de laudă la sfinți) în care se regă-

sesc biografiile unor sfinți cunoscuți și mai puțin cunoscuți sau chiar cu totul necunoscuți ai Ciprului - fiind astfel o sursă aghiografică importantă -, slujbe pentru pomenirea sfinților, cateheze pentru monahi și multe altele.

Pe 12 aprilie 1219, ajuns la adânci bătrâneți, Sfântul a părăsit această viață. Mai înainte de adormirea lui a organizat Enklistra și a pus temeliile bisericii Închinate Adormirii Maicii Domnului, care există până astăzi.

Pe 28 septembrie 1750 a fost aflat în chip minunat mormântul Sfântului care fusesese uitat odată cu trecerea timpului. Un monah din mănăstire a observat o gaură în peretele peșterii. Ispitindu-se, a săpat noaptea în perete și a găsit placa de pe mormânt. Voind să o ridice, o putere dumnezeiască l-a aruncat la pământ. După ce și-a revenit, a alergat la egumen și i-a spus toate cele petrecute. Acesta împreună cu monahii au mers și ridicând placă au găsit sfintele moaște ale cuviosului, care răspândeau o mireasmă negrăită. Luându-le, le-au dus în procesiune și cu tămâieri până în biserică, loc în care le-au așezat cu evlavie și unde se află până astăzi, izvorând mir și săvârșind minuni celor care vin să se încchine cu credință.

Prăznuirea Sfântului se face de două ori pe an: la 24 ianuarie, în amintirea minunii din 1198 când a fost salvat în chip minunat după ce căzuse în prăpastie în timp ce tăia în piatră ca să zidească peștera de sus, dată la care Sfântul ținea foarte mult, pentru care a alcătuit chiar și o slujbă, și la 28 septembrie, ziua în care s-au găsit sfintele sale moaște.

Mănăstirea Sfântului Neofit a oferit neprețuite slujiri elemismului cipriot. În anii grei ai ocupației străine a oferit sprijin material și duhovnicesc poporului din Pafos, având o importantă contribuție și la lupta de eliberare. Dincolo de participarea activă a monahilor în luptă, mănăstirea a găzduit și ocrotit pe luptători și a furnizat cele necesare grupurilor de luptători care erau implicați în luptele care se duceau în zonă.

Pentru Cipru, Sfântul Neofit Zăvorâțul constituie unul din cele mai importante elemente ale identității grecești și creștine a insulei. Este o verigă care leagă generațiile următoare cu vestita împărăție grecească bizantină.

*

Lucrarea de față cuprinde, în prima parte, textul liturgic al *Slujbei Sfântului Cuvios Neofit Zăvorâțul*, tradus din limba greacă de Laura Enache, iar în a doua parte, aranjamentul muzical al cântărilor de la Vecernia Mare și Utrenia slujbei.

*

Cezar Florin Cocuz, de formăție teologică ieșeană, activează de mai bine de 12 ani ca protopsalt în strana bisericii Mănăstirii *Sfinții Trei Ierarhi* din Iași. Este autorul mai multor lucrări de muzică bisericăescă, dintre care amintim: *Paraclisul și Acatistul Sfinților Trei Ierarhi*, *Slujba mutării moaștelor Sfântului Ierarh Nectarie din Eghina*, *Paraclisul și Aca-*

tistul Sfântului Sava cel Sfințit, Cântări din Slujba Sfintei Preacuvioase Parascheva de la Iași (coautor), *Răspunsuri mari la Sfânta Liturghie* (coautor), *Slujba Sfintei Mironosițe Maria Magdalena*. În anul 2014 a obținut premiul întâi la Concursul Național de Muzică Bisericească „Lăudați pe Domnul” - Secțiunea Compoziție muzicală -, ediția a VII-a. Ca solist a imprimat albumele muzicale *Ofrandă muzicală - Cântări psalnice din vremea sfinților domnitori Ștefan cel Mare și Constantin Brâncoveanu*, *Acatistul Sfântului Mare Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava*, *Acatistul Sfântului Cuvios Paisie Aghioritul*, *Acatistul Sfântului Ierarh Ghelasie de la Râmet*, *Acatistul Maicii Domnului Pantanassa*, *Acatistul Sfântului Mare Mucenic Gheorghe și Acatistul Sfintei Mucenițe Filofteia*, iar ca membru al corului *Anghelos* al mănăstirii mai sus menționate a participat la diferite concerte și imprimări de CD-uri.

Se bucură peștera ta, înțelepte, sfînțită fiind cu sudoriile ostenelilor tale și, prăznuind dumnezeiasca ta pomenire, strigă ție, Neofit: Nu înceta a ne da, ca un părinte iubitor, harul tău; acoperă cu ocrotirea ta sfântă Mănăstirea ta, pe care cu osteneli nemăsurate ai întemeiat-o.



Peștera în care s-a nevoit Cuviosul Neofit Zăvorâțul

**Slujba Sfântului Cuvios
Neofit Zăvorâtul
(24 ianuarie)**

Textul liturgic

**traducere din limba greacă
Laura Enache**